

ADVIES Nr. 1.545

Zitting van dinsdag 31 januari 2006

Verruiming van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders tot de personen die in het Vlaamse Gewest arbeid verrichten als persoonlijke assistent

x x x

2.147-1

ADVIES Nr. 1.545

Onderwerp : Verruiming van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders tot de personen die in het Vlaams Gewest arbeid verrichten als persoonlijke assistent

Bij brief van 22 juni 2005 heeft de heer R. DEMOTTE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Raad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit dat tot doel heeft aan de sociale zekerheid te onderwerpen personen die in het Vlaams Gewest arbeid verrichten als persoonlijke assistent voor een familielid dat tot de tweede graad verwant is of een persoon die deel uitmaakt van hun gezin, evenals de houders van dat budget.

De commissie Sociale Zekerheid werd met het onderzoek van deze kwestie belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 31 januari 2006 navolgend advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 22 juni 2005 heeft de heer R. DEMOTTE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Raad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit tot invoeging van een artikel 3, 10° in het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

In dat artikel wordt de toepassing van de wet van 27 juni 1969 verruimd tot de personen die in de Vlaamse Gemeenschap arbeid verrichten als persoonlijk assistent voor een familielid dat tot de tweede graad verwant is of een persoon die deel uitmaakt van hun gezin, evenals tot de houders van dat budget.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft het hem voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit met bijzondere aandacht onderzocht.

Hierbij heeft hij vastgesteld dat overeenkomstig het decreet van 17 juli 2000 houdende wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, met het oog op het invoeren het persoonlijke assistentiebudget, in de Vlaamse Gemeenschap aan gehandicapten een Persoonlijk Assistentiebudget (PAB) wordt verleend, waarmee ze zelf mensen en diensten kunnen inhuren voor hulp in het dagelijkse leven.

Die persoonlijke assistent kan een werknemer, een zelfstandige, een uitzendkracht of een dienstverlener van een voorziening of instelling zijn. Volgens het Vlaams Fonds tot Integratie van Personen met een Handicap kan hiervoor familie worden ingeschakeld, zolang de arbeidsreglementering wordt gerespecteerd.

Met betrekking tot die mantelzorgers stelt zich evenwel het probleem dat het aanwerven van familieleden als werknemer binnen het kader van deze fondsen voor de sociale zekerheid op juridische bezwaren kan stuiten. Meer bepaald ontbreekt tussen sommige familieleden de noodzakelijke gezagsverhouding om te kunnen spreken van een arbeidsovereenkomst met als gevolg dat ze niet kunnen worden onderworpen aan het socialezekerheidsstelsel voor werknemers.

Vanuit humanitair oogpunt heeft het beheerscomité van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid op 20 februari 2004 wel beslist hun situatie te gedogen tot 1 januari 2005 en geen terugvorderingen te eisen voor de voorbije jaren. Tevens vond het beheerscomité het aangewezen voor die personen een juridische oplossing uit te werken.

Het ontwerp van koninklijk besluit waarover advies wordt gevraagd komt aan die vraag tegemoet door voor persoonlijk assistenten die zorgen voor een familielid dat tot de tweede graad verwant is of voor een persoon die deel uitmaakt van hun gezin, een vermoeden van onderwerping aan de sociale zekerheid van werknemers in te voeren. Dit vermoeden zou retroactief ingaan vanaf 1 januari 2005.

De Raad kan die demarche onderschrijven want ook hij vindt het vanuit humanitair oogpunt aangewezen dat een einde wordt gesteld aan voornoemde rechtsonzekerheid. Zeker voor personen die destijds naar aanleiding van het persoonlijk assistentiebudget hun betaalde job hebben opgegeven om zich te wijden aan de verzorging van hun gehandicapt familielid is het noodzakelijk de nodige continuïteit te voorzien in hun socialezekerheidsstatuut.

De Raad meent echter dat niet alleen de vrije keuze van gehandicapten om al dan niet familie in te schakelen als persoonlijk assistent maar ook de keuze van het sociaal statuut moet worden gerespecteerd, ook gelet op de schaarste die er is op de arbeidsmarkt van professionele persoonlijke assistenten.

De Raad verleent dan ook een positief advies over het hem voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit op voorwaarde dat de vrije keuze voor het sociaal statuut wordt gewaarborgd en de normale regels betreffende de betaling van de sociale bijdragen worden toegepast. Wel betreurt de Raad dat dergelijke rechtsonzekere situatie is ontstaan, beter was geweest alle gevolgen van de reglementering inzake persoonlijk assistentiebudget te onderzoeken voor de inwerkingtreding ervan.

Indien er nog uitzonderingen zouden worden vastgesteld inzake de normale betaling van de sociale bijdragen, is het mogelijk dat, wanneer de onderwerping aan de sociale zekerheid van de loontrekkers wordt verruimd tot groepen van burgers wier arbeid steeds minder overeenstemt met de traditionele loonarbeid, het evenwicht tussen de financiering van de sociale zekerheid en de aan de burgers toegekende rechten wordt verstoord. In rapport nr. 66 van de Nationale Arbeidsraad werd overigens geconstateerd dat het bedrag van de universele uitkeringen aan belang wint en het verzekeringskarakter van de sociale zekerheid verdwijnt. Op termijn zou die spanning kunnen leiden tot problemen die verband houden met de wettigheid van de onderwerping aan de wettelijke sociale zekerheid. Op een bepaald ogenblik zullen die stelsels van onderwerping geëvalueerd moeten worden.

Ten slotte vraagt de Raad dat de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid de gedoogsituatie zou verlengen tot wanneer het koninklijk besluit is in werking getreden.
